

Smaahistorier

(Efter det Tydske¹)

1. Det er Dig, Fabelen sigter til!

Oldtidens Vise have snildt opfundet, hvorledes man, uden at være Folk grov lige op i Ansigtet, kunde sige dem Sandheden. De holdt nemlig foran dem et sælsomt Speil, i hvilket alle Slags Dyr og forunderlige Ting kom tilsyne og frembragte et lige saa morende som opbyggeligt Skue. Det kaldte de en Fabel, og hvad Taabeligt eller Klogt nu Dyrene der udrettede maatte Menneskene føre over paa sig og derved tænke: det er Dig Fabelen sigter til! Saaledes kunde nu Ingen blive vred derover. Vi ville tage et Exempel:

Der vare to høie Bjerge, og øverst oppe paa hvert Bjerg stod et Slot. Nede i Dalen løb en Hund, den snusede henad Jorden ligesom om den, for at stille Hungeren, søgte efter Muus eller Agerhøns. Da klang med eet, fra det ene Slot, Trompeten, som forkyndte, at man nu skulde der til Bords. Hunden løb strax op ad Bjerget for at faae lidt med, men i det den var kommen Halvveien, holdt Trompeterne op at blæse, og en Trompet fra det andet Slot begyndte. Da tænkte Hunden, her har man nu afspist før jeg kommer, men derovre vil man nu først til at spise; den løb derfor ned igjen og opad det andet Bjerg. Men nu begyndte igjen Trompeten paa det første Sted, derimod holdt den anden op. Hunden løb igjen ned ad, og igjen opad, og blev saaledes ved, til endelig begge Trompeter taug stille, og Maaltidet var endt paa hvilket Sted den kom.

Gjæt nu engang, hvad Oldtidens Vise ville sige med denne Fabel og hvem der er den Nar, som saaledes løber sig træt uden at vinde, hverken her eller der.

2. Talismanen

En Prinds og en Prindsesse levede endnu i deres Hvedebrødsdage. De følte sig saa overordentlig lykkelige; kun een Tanke foruroligede dem, det var den: mon vi alletider blive saa lykkelige, som nu. Derfor ønskede de at eie en Talisman, ved hvilken de kunde sikkre sig imod enhver Utilfredshed i Ægtestanden. Nu havde de ofte hørt tale om en Mand, som boede ude i Skoven og af alle Folk var anseet for sin Viisdom; i enhver Nød og Forlegenhed vidste han at raade til det Bedste. Prindsen og Prindsessen begave sig ud til ham og fortalte hvad der laae dem paa Hjertet. Da den vise Mand havde hørt det, svarede han: »Reis igjennem alle Verdens Lande, og hvor I da træffe et Par ret tilfredse Ægtefolk, beder dem om et lille

---

1 Forfatterens Navn vides ikke.

Stykke af det Linned, de have paa Kroppen, naar I faae det, saa bærer det altid paa Eder. Det er et probat Middel.«

Prindsen og Prindsessen rede afsted og snart hørte de en Riddersmand nævne, der med sin Kone skulde leve det allerlykkeligste Liv. De kom op paa Slottet, spurgte dem selv ad, om de i deres Ægteskab vare saa særdeles tilfredse, som Rygtet sagde. »Ja vist!« blev der svaret, »paa det ene nær, at vi have ingen Børn!« Her var altsaa Talismanen ikke at finde, og Prindsen og Prindsessen maatte reise videre for at opsøge fuldkommen tilfredse Ægtefolk. De kom derpaa til en Stad, i hvilken, hørte de, boede en ærlig Borgermand, der med sin Kone levede i største Eendragtighed og Tilfredshed. Til ham gik de hen og spurgte ligeledes, om han i sit Ægteskab virkelig var saa lykkelig, som Folk sagde. »Ja, det er jeg!« svarede Manden, »min Kone og jeg leve det bedste Liv med hinanden, havde vi kun ikke saa mange Børn, de give os megen Sorg og Bekymring!« – Hos ham var altsaa heller ikke Talismanen at finde, og Prindsen og Prindsessen reiste videre igjennem Landet, spurgte allevegne efter tilfredse Ægtefolk, men ingen meldte sig.

En Dag, som de rede langs Mark og Eng, bleve de vaer, ikke langt fra Veien, en Hyrde, som nok saa lystigt blæste paa Skalmie. Paa samme Tid saae de, komme hen til ham en Kone med et Barn paa Armen og en lille Dreng ved Haanden. Saasnart Hyrden saae hende, gik han hende imøde, hilste og tog det lille Barn, som han kyssede og kjælede for. Hyrdens Hund kom hen til Drengen, slikkede hans lille Haand, gjøede og sprang iveiret af Glæde. Imidlertid satte Konen tilrette Potten, hun havde bragt med og sagde: »Fa'er, kom nu og spiis!« Manden satte sig og tog for sig af Retterne, men den første Bid fik det lille Barn, den anden deelte han med Drengen og Hunden. Alt dette saae og hørte Prindsen og Prindsessen, de gik nu nærmere, talte til dem og sagde: »I ere dog ret hvad man kalder lykkelige og tilfredse Ægtefolk?«

»Ja, det ere vi!« svarede Manden, »Gud være lovet! ingen Prinds og Prindsesse kunne mere være det, end vi!«

»Nu saa hør,« sagde Prindsen, »viis os en Villighed, som I ikke skulle komme til at fortryde. Giv os et lille Stykke af det Linned, I have paa Kroppen!«

Ved denne Tiltale saae Hyrden og hans Kone underligt paa hinanden; tilsidst sagde han: »Gud veed, gjerne vilde vi give Eder, og det ikke blot et lille Stykke men endogsaa hele Skjorten og Særken, havde vi bare nogen, men vi eie ikke en Trev!«

Saa maatte da Prindsen og Prindsessen med uforrettet Sag reise videre. Endeligen bleve de kjede af denne lange forgjæves Omflakken og vendte derfor hjemad. Da de nu kom forbi den vise Mands Hytte, skjændte de paa ham, fordi han havde givet dem et saa daarligt Raad. Hele deres Reise-Historie fik han at vide.

Da smilede den vise Mand og sagde: »Have I virkelig reist saa forgjæves? Komme I ikke hjem, rige paa Erfaring?«

»Ja,« svarede Prindsen, »det har jeg erfaret, at Tilfredshed er et sjeldent Gode paa denne Jord!«

»Og jeg har lært,« sagde Prindsessen, »at man, for at være tilfreds, behøver ikke andet, end netop – at være tilfreds!«

Derpaa gav Prindsen Prindsessen Haanden, saae paa hinanden med et Udtryk af den inderligste Kjærlighed, og den vise Mand velsignede dem og sagde: »I Eders Hjerte

have I fundet den sande Talisman! Vogt den omhyggeligt, og aldrig i Evighed skal da Utilfredshedens onde Aand faae Magt over Eder!«

3. Den gamle Gud lever endnu

Det var en Søndagmorgen. Solen skinnede klart og varmt ind i Stuen; mild og forfriskende strømmede Luften ind ad det aabne Vindue og ude under Guds blaae Himmel, hvor Mark og Eng stode med Grønt og Blomster, jublede alle Smaafuglene. Medens udenfor overalt var Glæde og Lyst, boede Sorg og Elendighed inde i Huset. Selv Konen, som dog ellers altid var ved godt Mod, sad denne Dag ved Frokosten og saae bedrøvet ned for sig; endelig reiste hun sig op, uden endnu at have smagt en Bid, tørrede sine Øine og gik henimod Døren.

Det syntes virkelig ogsaa, som laae der en Forbandelse over dette Huus. Dyrtid var der i Landet; med Næringen gik det daarligt; Skatterne bleve mere og mere trykkende; Aar for Aar forfaldt Huusvæsenet, og der var tilsidst ikke andet her at forudsee, end Armod og Elendighed. Alt dette havde i lang Tid nedtrykt Manden, som ellers var en flittig og ordentlig Borger; nu fortvivlede han reent ved at tænke paa Fremtiden, ja yttrede endogsaa mangan Gang, at han vilde gjøre en Ulykke paa sig selv og saaledes have Ende paa dette sit elendige, trøsteløse Liv. Hverken hjalp det, hvad hans Kone, i sit gode Humeur, sagde, ikke heller hans Venners verdslige og aandelige Trøstegrunde; han blev herved kun endnu mere taus og sorryfuld. Det er da let at indsee, at hans stakkels Kone tilsidst ogsaa maatte tabe Modet. Dog med hendes Sørghed havde det en ganske anden Beskaffenhed, som vi snart skulle høre.

Da Manden saae, at ogsaa hans Kone sørgede og at hun vilde ud af Stuen, holdt han hende tilbage og sagde: »Du slipper ikke bort før Du siger mig, hvad Du feiler!«

Hun taug endnu en Stund, derpaa drog hun et dybt Suk og sagde: »Ak, kjære Mand, jeg har i denne Nat drømt, at den gamle Gud var død, og at alle Englene fulgte ham til Graven!«

»Hvor kan Du dog troe eller tænke saadant dumt Tøi!« svarede Manden. »Veed Du ikke nok, Gud kan aldrig døe!«

Da straaledede den gode Kones Ansigt af Glæde, og i det hun kjærligt trykkede begge Mandens Hænder, udbrød hun: »Altsaa lever den gamle Gud endnu!«

»Ja vist!« svarede Manden, »Hvo vil tvivle om det!«

Da omfavnede hun ham, saae paa ham med huldsalige Øine, der straaledede af Tillid, Fred og Glæde, i det hun sagde: »Ih nu, kjære Mand! naar den gamle Gud lever endnu, hvorfor troe og stole vi da ikke paa ham! han har talt hvert Haar paa vort Hoved, ikke eet falder af uden hans Villie, han klæder Lillierne paa Marken, giver Spurvener deres Føde og Ravnene deres Rov!«

Ved disse Ord blev det for Manden, ligesom om der faldt en Hinde fra hans Øine, og som om alle tunge Baand om Hjertet løsnedes; for første Gang i lang Tid, smilede han og takkede sin fromme, kjære Kone for den List, hvorved hun havde gjenoplivet hans døde Tro paa Gud og kaldt hans Tillid tilbage. Da skinnede Solen endnu venligere ind i Stuen paa tilfredse Menneskers Ansigt, Luften viftede mere vederqvægende om Smilet paa deres Kind, og Fuglene jublede endnu lydeligere Hjertets Tak til Gud.

4. *Hans og Grethe*

To Brødre eiede hver en herlig Landeiendom og da Brødrene vare Naboer, besøgte de ofte hinanden og talte om deres Huusvæsen og Udkomme; den ene kunde ikke nok rose sin Karls Redelighed, den anden ikke nok sin Piges Snildhed. Nu havde den ældre Broder en prægtig Hengst paa Stalden, den yngre en smuk Hoppe, begge af lige Farve og Størrelse. Den ene Gang efter den anden, dreiede Talen sig om disse Dyr; den ældre Broder vilde købe Hoppen, den yngre havde Lyst til at faae Hengsten. Enige vare de om at begge Dyr burde eies af een Herre; men de kom aldrig til Handel.

Engang, da de igjen talte om denne Sag, udbrød den yngste: »naa! jeg vedder at jeg dog, uden Dit Vidende, skal faae Hengsten og at din redelige Karl selv fører den til mig!«

»Og jeg vædder,« sagde den ældre, »min Hengst mod din Hoppe, at det skeer ikke, thi om selv Karlen stjal den vilde han sige mig det!«

»Naa, det troer Du!« sagde den yngre.

»Ja jeg er vis paa hans Ærlighed!«

Veddemaalet blev sluttet og Brødrene forlode hinanden.

Næste Morgen kaldte den ældre Broder paa sin Pige og fortalte hende hvad han og Broderen havde veddet om: »Nu stoler jeg paa din Snildhed!«

»Lad mig om det!« sagde *Grethe* og gik endnu samme Aften over til Karlen.

»God Aften *Hans!*«

»Tak, lille *Grethe!*«

»Altid flittig!«

»Ja, det er Eens Pligt og Skyldighed!«

»Jeg har hørt fortælle at din Stald skal være saa net, som et Dukkeskab. Det gad jeg dog nok see!«

Hans følte sig smigret og bad hende træde indenfor. Hun roste hvad der var at rose, og hjalp ham med hvad han endnu havde at bestille.

»Den *Grethe*, er dog en kjon og flink Pige!« tænkte *Hans*. –

– Dagen derpaa, det var en Løverdags, kom *Grethe* igjen.

»God Aften *Hans!*«

»Tak lille *Grethe!*«

»Du bliver da ikke vred over, at jeg kommer her i Dag igjen?«

»Nei, hvor kan Du falde paa det!«

»Har Du allerede Friaften?«

»Ja jeg er færdig med Alting! jeg har rappet mig! for, veed Du hvad, jeg tænkte, som saa, maaskee at lille *Grethe* kommer herover!«

De sadte sig ned og sladdrede. *Hans* mærkede snart, at *Grethe* kunde godt tale for sig og at hun var en særdeles fornuftig Pige, derfor bad han hende, om hun Søndageftermiddag vilde dandse med ham.

Grethe kom og gik med *Hans*. De dandsede til langt ud paa Aftenen. Da sagde *Grethe*: »Gud, hvor det er blevet sildigt! jeg skulde nu allerede være hjemme! Du maa sadle Hengsten og ride med mig hjem!«

Det lod *Hans* sig ikke bede to Gange om. Han tog hende op paa Hesten og de rede afsted i den mørke Aften. For at hun ikke skulde falde af, holdt han sin Arm fast omkring hende,

og alt som de rede, maatte han fortælle, hvor kjær hun var blevet ham. Nu troede hun at det var det rette Øieblik til at sige, hvad hun havde paa Hjertet: at hendes Herre gjerne vilde have Hengsten, de rede paa, at han havde lovet hende en stor Belønning og naar hun fik den, var det en god Medgift.

»Vil Du, kjære *Hans*?« spurgte hun og kyssede ham.

Nu maatte den stakkels *Hans* gjøre det, enten han vilde eller ei, men hvorledes skulde han skjule for sin Herre, dette Tyverie.

»Du maa finde paa noget!« sagde *Grethe*. »Siig at Du iaften paa Hjemveien foer vild, og at Ulvene anfaldt Dig, saa at Du maatte lade Hesten istikken. Ulvene have ædt den op lige til Knoklerne; Du kan føre ham ud at see disse, jeg skal nok sørge for at der imorgen ligge blodige Hesteknokler i Skoven!«

Saaledes blev det nu; *Hans* lod *Grethe* beholde Hengsten og gik tilfods hjem.

Men *Hans* kunde ikke sove; det piinte ham skrækkeligt, hvorledes han næste Morgen skulde komme frem med sin Løgn; han kunde ikke holde ud at blive i Sengen, han maatte ud af den og nu gjorde han Prøve paa, hvorledes han vilde bære sig ad med at lyve. Han gik ud af sin Stuedør, bankede paa den, traadte ind igjen og vendte sig mod en Krog hvor der stod en Kost, den skulde forestille Herren.

»God Morgen, *Hans*!«

»Tak, gode Herre!«

»Naa, hvorledes har Hengsten det?«

»Ak, Herre! Hengsten –!« ja der stoppede Talen, han kunde ikke komme videre. Saa gik han igjen ud af Døren og bar sig ad, som forrige Gang.

»God Morgen, *Hans*!«

»Tak, gode Herre!«

»Naa, hvorledes har Hengsten det?«

»Ak, Herre! Hengsten –!« ja, der stoppede det igjen, Løgningen blev ham siddende i Halsen og det laae ham som en tung Vægt paa Hjertet.

Om Morgenens ganske tidligt, traadte han ind i sin Herres Værelse.

»God Morgen, *Hans*!«

»Tak, gode Herre!«

»Naa, hvorledes har Hengsten det?«

»Ak, kjære Herre, Hengsten –!« Her stod han i det, men kun et Øieblik, og han sagde: »Hengsten er stjaalet og jeg er selv Tyven, lad mig nu kun blive hængt!« Han fortalte da, hvorledes det Hele var gaaet til, at *Grethe* havde snakket for ham og at Hengsten var hos Herrens egen Broder.

Herren glædede sig over Karlens prøvede Ærlighed, tilgav ham og lovede endogsaa en Belønning, ligesom Broderen havde lovet Pigen den. »Er det endnu Dit Alvor at gifte Dig med *Grethe*,« sagde han, »saa før hende kun herind i Huset og jeg har da foruden en redelig Karl, en snild Qvinde!«

Det syntes just *Hans* om. Redeligheden havde vundet Veddemaalet, medens hiin, som kun stolede paa Snildhed, maatte give slip baade paa Pigen og paa Hoppen, og det var, som det skulde være.

5. De blaae Bjerge

Ikke langt fra Bjergene levede en stille, from Menighed; enhver i denne nærede sig af den Grøde deres Flid fik Jordan til at frembringe, af den Melk, de fik af Dyrene, som de passede paa Engen. Naar Een spiiste og drak, skete det altid i Tilfredshed og med Tak til Gud. Hver Morgenstund, isærdeleshed, gik enhver ud i det Frie og med Ansigtet vendt mod Østen, tilbade de den usynlige Gud, som sendte Solen frem fra de smukke blaae Bjerge og lod Vandstrømmene styrte ned, at vande deres Ager og Eng, mens Uveiret tordnede og lynede fuldt af majestætisk Pragt.

Nu var der i Menigheden en Mand, som havde Lyst til at see sig lidt nøiere om i Bjergene og udforske Vandstrømme, Vind og Veir. En Dag vandrede han afsted og gjorde, som Lysten bød ham.

Efter nogen Tid kom han igjen tilbage og sagde til den forsamlede Menighed: »Kjære Venner, hvad I hidtil have troet om de blaae Bjerge og om Gud deroppe, er ikke saa! Vi have været i en stor Vildfarelse. Jeg har seet Alt i Nærheden, og fundet det ganske anderledes, end vi meente det var. Bjergene, som her synes saa smukke blaae, ere ujevne, ufrugtbare Stene, og Vandene, som strømme ud af Hulerne, ere vilde, ødelæggende Fjeldstrømme; Vind og Veir ere naturlige Luftsyn, som ved sig selv opstaae og forgaae; Solen kommer frem, langt borte paa hiin Side disse Bjerge, og af en Gud, som man har indbildt os skulde være det, er intetsteds Noget at see i de blaae Bjerge.

Menigheden studsede ved denne Tale af en Mand, de havde stor Tiltro til, og nogle sagde, fuld af Uvillie: »Saa have da vore Fædre bedraget os! vi have troet et Eventyr, som noget Sandfærdigt!« og de gik fra den Tid ikke mere ud at bede til Gud, der skabte Underværker i de blaae Bjerge, og fra nu af, arbeidede de med Ulyst og levede indbyrdes i Utilfredshed.

Mange af dem gik nu selv ud i Bjergene for at see, hvad der stod til at troe, og de udmattede sig forgjæves ved at stige op og ned, og mange faldt i Afgrunden eller forvildede sig i den mægtige Bjergstrækning, saa at de omkom af Hunger.

Dog for een af de Vandrende opgik et klarere Aandens Lys; han saae paa de uhyre Klippeblokke og tænkte: »hvilken Kraft har dog reist disse? de vække i min Sjæl en mægtig Tanke om Storhed!« Han tørstede og søgte ned til Fjeldstrømmen, hvor han saae Vilddyret slukke sin Tørst, og han priiste ham, som lod Vederqvægelse sprudle frem af den haarde Klippe. Høit oppe fra Bjerget saae han nu hvorledes den, her ødelæggende Bjergstrøm slyngede sig fredeligt nede i Dalen, førte Skibe fra By til By, og bragte Menneskene uendelig Nytte. Han iagttog Skyernes Flugt og Vindenes Forandring, og saae, at de alle vare underkastede deres bestemte Love. Solen steg hver Morgen op østen for den Bjergspids hvor han stod og sank ned vesten for og han bøiede sine Knæ for den Usynlige, som viiste sin Kraft i Alt rundtom, og han indsaae Sandheden i den gamle Troe, at Gud boede i de blaae Bjerge; men man maatte ikke binde sig til de døde Ord i denne Tro, men til Aanden i dem! Da vandrede han tilbage til sit Hjem, og han forkyndte Menigheden sit Evangelium, og de, som hørte og vilde forstaae, arbeidede igjen med godt Mod, gik daglig, som forhen, ud i det Frie og med Ansigtet vendt mod Østen bade de til den Usynlige, der lod Solen stige, Vandstrømmene styrte og Uveiret lyne og tordne i de blaae Bjerge, og naar de med Tro og Andagt havde bedet, gik de styrkede til deres Dagværk, og deres Hænders Arbeide blev velsignet, og hvert fornuftigt Ønske i Hjertet blev opfyldt.